

พฤติกรรมกาารเปิดรับชมโทรทัศน์ของวัยรุ่นในภาคใต้ตอนล่าง

The Behavior in Adolescents Exposure to Television in the Deep South.

ภัททิรา กลิ่นเลขา^{1*}

Phattira Klinlekha^{1*}

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹Asst.Prof., Bachelor of Communications Arts Program in Advertising and Public Relations,
Hatyai University

*Corresponding author, E-mail: phattira@hu.ac.th

บทคัดย่อ

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับชมโทรทัศน์ของวัยรุ่นในภาคใต้ตอนล่างครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมโทรทัศน์ของวัยรุ่นในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษา พฤติกรรมที่มีผลต่อการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของวัยรุ่นในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ใน 7 จังหวัด คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส พัทลุง ตรัง สตูล และสงขลา กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 15-25 ปี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-21ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ระหว่าง 3,001-5,000 บาทต่อเดือน พฤติกรรมการเปิดรับชมโทรทัศน์ของวัยรุ่นในภาคใต้ตอนล่างส่วนใหญ่ รับชมที่หอพักหรือพาร์ทเมนท์ เปิดรับชม 3-4 วันต่อสัปดาห์ โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 3-4 ชั่วโมงในแต่ละวัน รับชมผ่านเครื่องรับโทรทัศน์ ช่วงเวลาที่เปิดรับ คือ ช่วงค่ำ (เวลา 18.00-21.00 น.) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชม สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จะเปิดรับชมคนเดียว ประเภทรายการโทรทัศน์ที่เปิดรับชมบ่อยที่สุด คือ ละคร รองลงมา คือ รายการเพลงและดนตรี นิยมชมละครโทรทัศน์แนวตลกมากที่สุด โดยมีพฤติกรรมที่จะเปลี่ยนช่องขณะที่ยังไม่สนุก วัตถุประสงค์สำคัญของการเปิดรับชม คือ เพื่อความบันเทิง

คำสำคัญ: การเปิดรับชม โทรทัศน์ วัยรุ่น

Abstract

The purposes of this research about the behavior in adolescents exposure to television in the Deep South. This research was to study the behavior in adolescents exposure to drama television in the Deep South of 7 provinces which are Pattani, Yala, Narathiwat, Patthalung, Trang, Satun and Songkhla. Researcher used the questionnaire for depict analysis of the representative sample of 400 people aged 15 to 25 years and the data were analyzed using by frequency, percentage and mean

The research result found that the most people of the representative sample are women aged 20 to 21 years. They recently graduated with a bachelor's degree and their

salaries are 3,001 – 5,000 Baht per month. The behavior in adolescents exposure to television in the Deep South has spent most of the time watching television at the dormitories or apartments 3 to 4 days per week and 3 to 4 hours in each day. Duration of exposure to television is late evening (6 pm to 9 pm). The most people of the representative sample watch Thailand Colour Television channel 3. The major program is drama and the subordinate is music on television. The behavior in adolescents exposure to drama television in the Deep South is comedy-drama which is the most popular and the subordinate is life-drama. The behavior of changing television channels while it's showing the boring programs. The main purpose to exposure to drama television is to entertain.

Keywords: Exposure to, Television, Adolescents

บทนำ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โทรทัศน์ยังคงเป็นสื่อที่มีอิทธิพลมากและยังไม่มีสื่อชนิดใดที่จะก้าวขึ้นมาแทนที่หรือลดความสำคัญของโทรทัศน์ลงไปได้ และเมื่อโทรทัศน์ยังคงเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญในสังคมไทยที่สามารถเข้าถึงผู้ชมรายการโทรทัศน์ในทุกเพศ ทุกวัย หรือทุกระดับสังคมอย่างทั่วถึง ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย จึงก่อให้เกิดการแข่งขันกันของสถานีโทรทัศน์ต่างๆ ส่งผลให้แต่ละสถานีพยายามหาแนวทางกลยุทธ์และรูปแบบรายการใหม่ๆ มานำเสนอออกอากาศเพื่อสร้างความแปลกใหม่ น่าสนใจและดึงดูดความสนใจ ความนิยมจากผู้ชมรายการโทรทัศน์ให้มากที่สุด

รายการโทรทัศน์มีหลายประเภท แต่ประเภทของรายการโทรทัศน์สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้เป็นอย่างดี มีทั้ง รายการพูดคนเดียว รายการสนทนาและสัมภาษณ์ รายการข่าว รายการเกมโชว์ สารคดี รายการปกิณกะ และดนตรี รายการเพื่อการศึกษารายการสาธิต ละคร เป็นต้นทางสถานีโทรทัศน์ต้องใช้กลยุทธ์ในการดึงดูดความสนใจจากผู้ชมรายการโทรทัศน์และสร้างความแปลกใหม่ ให้แตกต่างไป ให้มีความน่าสนใจกว่าที่ได้เคยนำเสนอมาแล้ว เพื่อให้ผู้ชมไม่เกิดความเบื่อหน่ายกับรูปแบบของแนวรายการที่ซ้ำซาก

รายการโทรทัศน์เข้ามามีบทบาทในสังคมค่อนข้างมากต่อกลุ่มของเยาวชนที่ได้เปิดรับชมการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลาย ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ และนำเสนอกลยุทธ์ใหม่ๆ สำหรับสอดแทรกรายการไม่ให้มีรูปแบบที่ซ้ำซากน่าเบื่อ ก่อให้เกิดความรุนแรง หรือมีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทางสถานีโทรทัศน์และผู้ผลิตรายการจะต้องทราบถึงกลุ่มผู้ชมรายการโทรทัศน์ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายว่าเยาวชนมีพฤติกรรมหรือความต้องการอย่างไร

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในพฤติกรรมของกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง 7 จังหวัด คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส พัทลุง ตรัง สตูลและสงขลา ที่มีความสำคัญและส่งผลต่อกระแสมโนมของรายการได้ในภาคส่วนหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อที่จะสามารถทราบถึงรสนิยมความคิดเห็นและพฤติกรรมการรับชมรายการ สิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อมูลที่ทางสถานีโทรทัศน์และผู้ผลิตรายการจะสามารถนำไปใช้ ประโยชน์สำหรับวางกลยุทธ์และแนวทางการปรับปรุงรายการ เพื่อช่วยสร้างเรตติ้ง (Rating) ซึ่งทำให้สถานีสามารถขยายเวลาได้มากขึ้น ทำให้มีรายได้มากขึ้น รวมทั้ง อาจจะสามารถสร้างความสงบสุข ให้เกิดขึ้นในพื้นที่บางส่วนของภาคใต้ให้ดีขึ้นได้ จึงเป็นที่มาของเรื่องการศึกษาดังกล่าวข้างต้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมโทรทัศน์ของวัยรุ่นในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

1. ลักษณะของสื่อโทรทัศน์

สื่อโทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารไปสู่มวลชนในสังคม จึงมีบทบาทสำคัญเนื่องจากเป็นสื่อที่ใกล้ชิด สามารถให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และความบันเทิงได้ มีวิธีนำเสนอรายการต่างๆทางโทรทัศน์ที่น่าสนใจ ต้องสามารถสร้างความสนุกสนานและดึงดูดความสนใจการให้สาระอย่างธรรมดา อาจจะทำให้เกิดความรู้สึกน่าเบื่อ ไม่น่าสนใจแต่ถ้ามีการสอดแทรกสาระบางอย่างจะทำให้ที่น่าสนใจมากขึ้น เช่น บางรายการในโทรทัศน์ก็แทรกอารมณ์ขันเพื่อสร้างสีสันให้กับเนื้อหาที่น่าสนใจ

ลักษณะของสื่อโทรทัศน์สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. โทรทัศน์เป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย มีทั้งภาพและเสียงปรากฏให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่าย การดูโทรทัศน์อยู่กับบ้านจึงสะดวกสบายไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ขณะที่ชมรายการจะสามารถทำงานอย่างอื่นได้ด้วย
2. ความรวดเร็ว รายการสดได้เปรียบมากที่สุดในเรื่องของความรวดเร็ว สามารถเสนอเหตุการณ์นั้นด้วย ทำให้ผู้ชมตื่นตื้น อยากรู้ อยากรู้อยากเห็น และอาจจะเกิดความสนุกสนาน
3. ความใกล้ชิด ในแง่ของการนำเสนอโทรทัศน์สามารถนำภาพไปเสนอให้กับผู้ชมถึงบ้าน สร้างความรู้สึกใกล้ชิดให้กับผู้ชม การดูรายการโทรทัศน์เราจะรู้สึกว่ามีโลกภายนอกถูกนำเข้ามาหาเรา (อรนุช เลิศจรยารักษ์, 2541)

2. รูปแบบรายการโทรทัศน์

สื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้คนในสังคมมากมาย โดยสามารถเข้าถึงผู้คนทุกเพศ ทุกวัยอย่างไม่จำกัด เป็นสื่อที่ต้องอาศัยการดูและการฟังเพื่อให้ได้เรื่องราวและข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน โทรทัศน์เป็นสื่อ สาธารณะที่จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งในส่วนของ ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ หรือแม้แต่ผู้สนับสนุน (Sponsor) เองจำเป็นต้องตระหนักถึงผลกระทบต่อผู้บริโภคสื่อ เนื้อหาที่เหมาะสม แนวทางในการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ที่ดี มีประโยชน์สำหรับทุกคน ก็จะเป็นการเลือกใช้ประโยชน์จากสื่อโทรทัศน์อย่างถูกต้อง

(ภัททิรา กลิ่นเลขา ,2557) ปัจจุบันนี้ มีพัฒนาการรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลายมากขึ้นซึ่งอาจจำแนกแยกย่อยได้อีกแบบหนึ่งคือ

1. รายการพูดคนเดียว (Straight talk program) มักจะดำเนินการผลิตทั้งในสตูดิโอและนอกสถานที่ ผู้ดำเนินรายการจะดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบโดยไม่มีผู้ร่วมรายการ ลักษณะเด่นของรายการนี้ ก็คือ ตัวผู้ดำเนินรายการและสาระที่จะเสนอ
2. รายการสนทนาและสัมภาษณ์ (Forum and interview program) การสนทนาจะเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่มีผู้ดำเนินรายการสองคนร่วมสนทนาในประเด็นนั้นร่วมกัน สำหรับประเด็นที่นำเสนอควรอยู่ในความสนใจของคนพิการทางสายตา สำหรับรายการสัมภาษณ์จะประกอบด้วยผู้ดำเนินรายการและผู้ร่วมรายการมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ ลักษณะเด่นของรายการนี้ ก็คือ ตัวผู้ดำเนินรายการและสาระที่จะเสนอในบทสัมภาษณ์

3. รายการอภิปราย (Panel discussion) เป็นรายการที่มีกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ร่วมกันพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือปรึกษาหารือกัน โดยมีผู้ดำเนินรายการ 1 คนที่ทำหน้าที่ในการเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมการอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นปัญหาที่มีอยู่

4. เกมโชว์และการแข่งขันตอบปัญหา (Games show and Quiz show) เป็นความรู้สึกพอใจของผู้ชมที่ได้รับชมการแข่งขันไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬาหรือการแข่งขันด้านความรู้ปัญหา

5. รายการสารคดี (Documentary/Feature) รายการสารคดีเป็นรายการที่มุ่งเน้นเสนอข้อเท็จจริง ให้ความรู้ ข้อมูล และเหตุการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ชม เรื่องราวที่เสนอเป็นเรื่องราวจริง ที่มีการนำเสนอในลักษณะ one topic and one presentation ซึ่งผู้เขียนบทต้องมีการค้นคว้าข้อมูล และรายละเอียดประกอบการเขียนบทให้ที่มีความถูกต้อง แม่นยำ

6. รายการปิกนิกและดนตรี (Variety show and music program) มีวัตถุประสงค์หลักคือ การให้ความบันเทิงกับผู้ชม แต่อาจจะจัดในรูปแบบที่ให้ความรู้ และความบันเทิงพร้อมกันได้ ที่เรียกว่าสาระบันเทิง รายการประเภทนี้จะประกอบด้วย ดนตรี ละคร ตลก กายกรรม แข่งขัน ตอบปัญหา พุดคุย สัมภาษณ์ และการแสดงต่าง ๆ มีหลากหลายรูปแบบผสมกัน เนื้อหาที่แตกต่างกันไป ผู้เขียนบทรายการประเภทนี้มักจะเขียนในรูปแบบของ บทจะบอกเฉพาะรูปแบบและเขียนบทเชื่อมโยงรายการแบบต่างๆคือ ผู้เขียนบทต้องสร้างความต่อเนื่อง (continuity) เชื่อมโยงรายการซึ่งอาจจะเชื่อมโยงด้วยภาพ เพลง หรือบทเชื่อมก็ได้

7. รายการเพื่อการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ ให้การศึกษา ทักษะใหม่ ๆ ความคิดหรือหลักให้ถือปฏิบัติ เพื่อให้บุคคลดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม เกิดผลด้านการพัฒนาตนเอง จัดประเภทของรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

7.1 รายการเพื่อการสอน (Instructional Programs) หมายถึงรายการที่มีจุดมุ่งหมายในการสอนวิชาความรู้ในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยชัดแจ้ง

7.2 รายการสอนเพื่อความรู้ (Education Program) หมายถึงรายการที่มีได้มุ่งหมายเพื่อการสอนโดยตรง แต่เป็นรายการที่มุ่งให้ความรู้ ความกระจ่างในบางเรื่อง หรือ หลาย ๆ เรื่อง

8. รายการข่าว (Newscast) เป็นการเสนอรายงานเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในแต่ละวันโดยอยู่ในความสนใจของคนพิการทางสายตา และเกิดผลกระทบในวงกว้าง ข่าวจะต้องมีความสดใหม่ ทันต่อเหตุการณ์ และสามารถตอบคำถาม 6 ประการ คือใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร การเสนอรายการข่าวทางโทรทัศน์ จะแตกต่างจากการรายงานข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ เพราะข้อจำกัดด้านพื้นที่ในการเสนอข่าว และผู้ชมไม่สามารถนำกลับมาอ่านทบทวนใหม่ได้ จึงต้องใช้ภาษาที่มีความกระชับและเข้าใจง่าย โดยสามารถสร้างความน่าเชื่อถือได้จากการเห็นภาพเหตุการณ์และเสียงพร้อมกัน รายการข่าวที่ดำเนินการจัดทุกวันนี้มีหลายประเภท คือ

8.1 การรายงานข่าว เป็นการเสนอข่าวที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบันให้ทราบ เพื่อเป็นการสอดส่อง และเตือนภัย

8.2 การวิเคราะห์ข่าว เป็นการนำประเด็นข่าวที่อยู่ในความสนใจมาวิเคราะห์แยกแยะให้เห็นมุมมองที่หลากหลาย เพื่อให้คนพิการทางสายต่านำไปพิจารณาหรือวินิจฉัยเอง

8.3 การวิจารณ์ข่าว เป็นการเสนอข้อคิดเห็นของผู้ดำเนินรายการเกี่ยวกับประเด็นข่าวที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันในขณะนั้น

สื่อประกอบข่าว ได้แก่ ภาพนิ่ง เช่น กราฟิก แผนภาพ แผนภูมิ ภาพถ่าย หรือภาพเคลื่อนไหว เช่น ภาพยนตร์ ภาพที่มีการบันทึกเทปไว้ล่วงหน้า หรือภาพแอนิเมชัน (Animation) เพื่อเพิ่มสีสันและความสมจริงในเหตุการณ์ข่าว

9. รายการสาธิต (Demonstration program) คือรายการที่แสดงถึงขั้นตอนหรือกรรมวิธีในการดำเนินการบางอย่างตามลำดับขั้น เช่น สาธิตการทำอาหาร การซ่อมเครื่องมือ การประดิษฐ์เครื่อง

10. รายการละคร (Drama program) เป็นการนำเสนอเรื่องราวต่างๆผ่านตัวแสดงซึ่งจะต้องเกิดจากการผสมผสานเนื้อหาในบทกับศิลปะการจัดฉาก แสง เสียง ตำแหน่งภาพ การลำดับภาพ

11. รายการผู้หญิง ปัจจุบันบทบาทของผู้หญิงต่อครอบครัว ต่อสังคม เศรษฐกิจการเมืองมีมากขึ้น โดยเฉพาะผู้หญิงกับการทำงานเพื่อสังคม การเมืองมีเพิ่มมากขึ้น การเขียนบทวิทยุโทรทัศน์สำหรับรายการผู้หญิงจึงไม่ควรมุ่งเน้นวัตถุประสงค์เพื่อความงาม การเป็นแม่บ้าน เพียงอย่างเดียว แต่ควรครอบคลุมถึงการทำงาน กิจกรรมในสังคม บทบาทด้านการเมือง การเป็นผู้นำด้วย ผู้เขียนบทควรจัดลำดับเนื้อหาของบทให้เหมาะสม เพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทของผู้หญิงให้ดีเป็นประโยชน์ ที่จะมีส่วนต่อสังคมส่วนรวม

12. รายการเด็กการเขียนบทสำหรับรายการเด็กนั้น ผู้เขียนบทจะต้องศึกษากลุ่มผู้ชมให้ถ่องแท้เพราะเด็กในกลุ่มอายุต่างกันเพียงเล็กน้อย ความสนใจจะต่างกันไป ระยะเวลาของความสนใจที่ต่างกันด้วย เนื้อหาที่เขียนสำหรับเด็กไม่ควรมากเกินไป ภาษาที่ใช้ ควรเหมาะสมที่จะสื่อสารกับเด็ก ทำให้เด็กเข้าใจง่าย ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ความสนใจ ความชอบของเด็กวัยต่าง ๆ ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก วัตถุประสงค์สำคัญของบทสำหรับเด็กควรส่งเสริมพัฒนา สิ่งที่ตีงามด้านต่าง ๆ ให้กับเด็ก ซึ่งนับว่าเป็นวัตถุประสงค์หลักในการเขียนบทวิทยุสำหรับเด็ก

จากรูปแบบรายการโทรทัศน์เหล่านี้ ทำให้กลุ่มเป้าหมายในการรับชมรายการโทรทัศน์ มีแนวทางหรือสามารถเลือกรับชม ติดตามเรื่องราวเนื้อหาที่ตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมแต่อาจจะยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของตนเองได้

3. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

วัยรุ่น หมายถึง เจริญเติบโต หรือก้าวไปสู่วุฒิภาวะการเจริญเติบโตของวัยรุ่น สามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้ (สุชา จันทรเฒ, 2524)

1. วัยรุ่นตอนต้น อายุ 13-15 ปี ช่วงนี้ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตทางเพศ อย่างสมบูรณ์ทั้งเพศชายและหญิง

2. วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 15-18 ปี ในระยะนี้การพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจและความรู้สึกนึกคิด ที่มีลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป

3. วัยรุ่นตอนปลาย อายุ 18-21 ปี ในระยะนี้พัฒนาการของวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบจึงมักมีการพัฒนาด้วยจิตใจมากกว่าร่างกายโดยเฉพาะทางด้านเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด และปรัชญาชีวิต

นอกจากการเจริญเติบโตที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงอายุแล้ว พัฒนาการในด้านต่างๆของวัยรุ่นสามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย มีการเปลี่ยนแปลงทางขนาดทั้งน้ำหนัก ส่วนสูงและการทำงานของฮอร์โมน

2. พัฒนาการทางอารมณ์ และจิตใจ มีการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์อย่างรวดเร็วและรุนแรงจนเรียกว่า วัยพายุบุแคม คือมีความรู้สึกรุนแรงเปิดเผยตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องการความเป็นอิสระ ไม่ชอบกฎเกณฑ์และการบังคับเริ่มมีความรู้สึกทางเพศ สนใจเพศตรงข้ามและการคบหาสมาคมกับคนอื่น ๆ

3. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา รู้จักคิดเป็นระบบ คิดเป็นเหตุเป็นผล คิดเป็นวิทยาศาสตร์ คิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คิดอย่างระียบแบบแผนและมีจินตนาการสูง

4. พัฒนาการด้านสังคม เริ่มคบหาเพื่อนฝูงและได้รับอิทธิพลจากเพื่อนอย่างมากบางคนชอบเรียกร้องความสนใจ ด้วยการมีพฤติกรรม การแต่งกาย กิริยาวาจา ภาษาแปลกๆรวมทั้งมีความคิดเห็นคล้อยตามกับกลุ่มเพื่อน

ลักษณะทั่วไปและความต้องการของวัยรุ่น โดยทั่วไปวัยรุ่นมีอารมณ์รุนแรงเป็นธรรมชาติ ตั้งแต่รุนแรงเพียงเล็กน้อยจนถึงอารมณ์รุนแรงมากๆ วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่ออยู่ระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่จึงมีลักษณะต่างๆไป สามารถสรุปได้ดังนี้

1. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง คือ เปลี่ยนแปลงทั้งด้านอารมณ์ ความคิดเห็นและความสนใจ
2. เป็นวัยแห่งการเสริมสร้างจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะทางร่างกาย เช่น ด้านสมองและน้ำหนักร

3. เป็นวัยที่ต้องการความอิสระ ต้องการพึ่งตนเองและมีแนวความคิดต่อต้านผู้ใหญ่ บางครั้งถึงกับมีการโต้เถียงกันอย่างรุนแรง

4. เป็นวัยที่ต้องการแสวงหาความรู้ อยากรู้อยากเห็น จะทดลองทำในสิ่งแปลกๆใหม่ๆที่ตนยังไม่เคยทำ

5. ต้องการปรัชญาชีวิตและแนวทางชีวิตของตน

6. เป็นวัยที่ต้องเผชิญปัญหาหนัก เพราะเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญ เป็นวัยแห่งความยุ่งยากสับสนและการปรับตัว

7. เป็นตัวที่ต้องการความเข้าใจความเห็นอกเห็นใจจากผู้ใหญ่ ไม่ชอบการลงโทษทั้งทางกายและจิตใจ ไม่ชอบการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ปกครอง ไม่ต้องการพึ่งผู้ใหญ่กลุ่มหรือคณะที่มีอิทธิพล

จากลักษณะทั่วไปและความต้องการของวัยรุ่นข้างต้นนั้น พบว่าวัยรุ่นมักจะมีความต้องการหรือความปรารถนาที่แตกต่างไปจากวัยอื่นๆ บางครั้งเป็นความต้องการที่ขาดความพอดี มักจะมากเกินไปหรือน้อยเกินไป ถ้าครอบครัวให้ความอบอุ่นและทำความเข้าใจกับช่วงวัยดังกล่าว วัยรุ่นก็สามารถเจริญเติบโตขึ้นอย่างมีความภาคภูมิใจในตัวเองและมีการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างมั่นคง แต่ในกรณีครอบครัวขาดความอบอุ่นและระบบการศึกษาไม่สามารถชี้แนะทางการพัฒนาให้วัยรุ่นได้ วัยรุ่นจะเกิดการรวมกลุ่มและแสวงหากิจกรรมร่วมกันทำ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการและวุฒิภาวะตามวัยที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของวัย เมื่อเทียบกับช่วงชีวิตช่วงอื่นเป็นวัยที่เด็กต้องเผชิญปัญหาท้าทายในแทบทุกเรื่อง การเข้าใจพฤติกรรมของวัยนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจถึงขั้นพัฒนาการตามวัยของเด็ก ซึ่งสื่อโทรทัศน์ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งของพัฒนาการของวัยรุ่น ชีวิตช่วงที่สำคัญที่สุด เป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ เป็นช่วงที่ต้องเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมหรือสื่อรอบข้าง

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสาร

เมอร์ริลล์และโลว์เวินสไตน์ (Merrill and Lowenstein, 1971) กล่าวว่า ผู้รับข่าวสาร แต่ ละบุคคลจะมีระดับการเปิดรับสื่อและข่าวสารที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะและ ปัจจัยที่ แตกต่างกันไป ซึ่งเกิดจากปัจจัยพื้นฐานหลายประการดังนี้

1. ความเหงา ซึ่งเป็นเหตุผลทางจิตวิทยาที่ว่า โดยปกติคนเราจะไม่ชอบอยู่ตามลำพังเนื่องจาก จะทำให้เกิดความรู้สึกสับสน วิดกกังวล หวาดกลัว และการเมินเฉยจากสังคม จึงต้องพยายามที่จะ รวมกลุ่มหรือติดต่อกับบุคคลโดยตรง หรือการอยู่กับสื่อต่าง ๆ

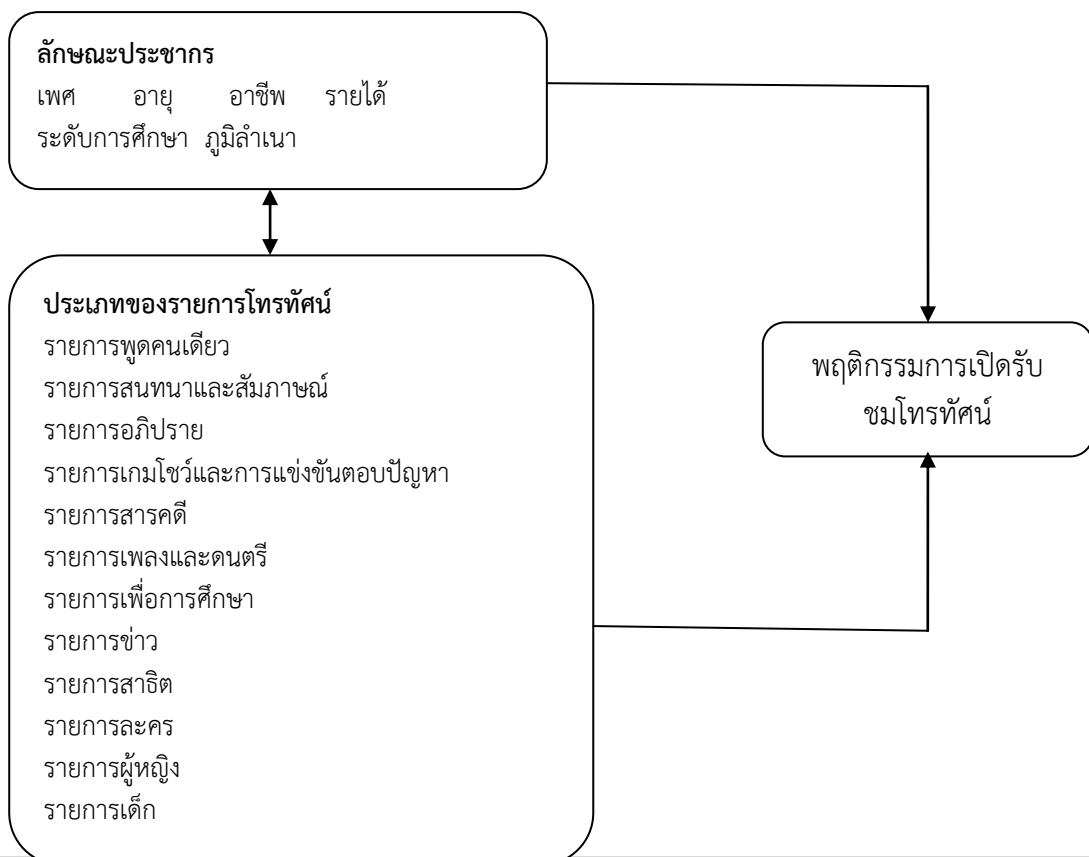
2. ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์โดยปกติความ อยากรู้อยากเห็นจะเริ่มจากสิ่งใกล้ตัวก่อน ตลอดจนสิ่งที่อยู่ห่างตัวเอง ที่จะมีผลกระทบต่อตัวเอง ทั้ง ทางตรงและทางอ้อมแล้ว มนุษย์ยังสนใจอยากรู้อยากเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นในแง่ต่าง ๆ ด้วย รวมทั้งผลกระทบ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกับตนเองหรือบุคคลอื่นด้วย

3. ประโยชน์ใช้สอยของตนโดยพื้นฐานมนุษย์มีความเห็นแก่ตัว ดังนั้น ในฐานะที่เป็นผู้รับสาร จึงต้องการแสวงหาและใช้ข่าวสารบางอย่างที่จะใช้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง

4. ลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนโดยทั่วไป นอกจากองค์ประกอบเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนทัศนคติความเชื่อต่าง ๆ จะมีอิทธิพลต่อ ระดับในการเปิดรับสารแล้ว ลักษณะเฉพาะของผู้รับสารก็มีความต้องการที่ต่างกัน

ดังนั้น ลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละชนิดมีส่วนทำให้ผู้รับสารจากสื่อมวลชน มีจำนวนและ องค์ประกอบที่แตกต่างกันเพราะผู้รับสารจะเลือกรับข่าวสารเฉพาะอย่างที่สามารถสนองความต้องการ และความพึงพอใจของตนเอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ลักษณะทางประชากร ผู้วิจัยต้องการศึกษาเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส พัทลุง ตรัง สตูลและสงขลา ที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี จำนวน 851,284 คน *ข้อมูล จากระบบสถิติทางการทะเบียน http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php ค้นหาเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2558

กลุ่มตัวอย่าง

ชายและหญิง อายุระหว่าง 15-25 ปี จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เช่น ใช้การสุ่มแบบแยกกลุ่มจังหวัด (Cluster Random Sampling)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้สูตรของ Yamane ที่มีความน่าเชื่อถือ 95% ถือว่ามีความผิดพลาดมาตรฐานไม่เกิน 5 % หรือ 0.05

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = จำนวนตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่สามารถยอมรับได้

ผู้วิจัยจะใช้ขนาดตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด/ทฤษฎี/งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับชมโทรทัศน์
2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษา หลังจากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม (Index of Consistency : IOC)
3. พิจารณาโครงสร้างแบบสอบถาม เนื้อหาภาษาที่ใช้ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง
4. การทดสอบความถูกต้องใช้ได้ โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ กำหนดประเด็น และสร้างแบบสอบถาม
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 1.00
6. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามแล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้ว ทั้งหมด 400 ชุด แจกให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 79.50 โดยมี อายุระหว่าง 20-21ปี จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มีรายได้ระหว่าง 3,001-5,000 บาทต่อเดือนจำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 พฤติกรรมการเปิดรับชมโทรทัศน์ของวัยรุ่นในภาคใต้ตอนล่างส่วนใหญ่ รับชมที่หอพักหรืออพาร์ทเมนท์ จำนวน 208 คิดเป็นร้อยละ 52.00 เปิดรับชมรายการโทรทัศน์ 3-4 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 152 คน ร้อยละ 38.00 ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาประมาณ 3-4 ชั่วโมงในแต่ละวัน จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 รับชมผ่านเครื่องรับโทรทัศน์ จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 ช่วงเวลาที่เปิดรับ คือช่วงค่ำ (เวลา 18.00-21.00 น.) จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ รับชม สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 จะเปิดรับชมคนเดียว จำนวน 176 คนคิดเป็น ร้อยละ 44.00 ประเภทรายการโทรทัศน์ที่เปิดรับชมบ่อยที่สุด คือ ละคร จำนวน 284 คน คิดเป็น ร้อยละ 71.00 โดยมีพฤติกรรมที่จะเปลี่ยนช่องขณะที่รายการไม่สนุก จำนวน 176 คนคิดเป็น ร้อยละ 44.00 วัตถุประสงค์สำคัญของเปิดรับชมละคร คือ เพื่อความบันเทิง เพื่อความบันเทิง จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 89.00

การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมโทรทัศน์ของวัยรุ่นในภาคใต้ตอนล่างนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เลือกเปิดรับสารนั้น บุคคลจะมีการเลือกเปิดรับสารที่แตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของผู้รับสาร ไม่ว่าจะเป็น เพศ อายุ การศึกษา ภูมิฐานะ อาชีพ ล้วนส่งผลต่อการเลือกเปิดรับสาร การเลือกเปิดรับสารนั้น ซึ่งอาจมีผลต่อความต้องการเพื่อที่จะใช้ในการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น เพื่อประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน รวมทั้งเพื่อความบันเทิง โดยทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิง จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 79.50 ซึ่งผู้หญิงมักเป็นคนจิตใจอ่อนไหวหรือเจ้าอารมณ์ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-21ปี จำนวน 252 คน ร้อยละ 63.00 โดยสอดคล้องกับแนวคิดวัยรุ่น (สุชา จันทรเฒ, 2529) กล่าวว่าเป็นวัยรุ่นตอนปลาย ในระยะนี้พัฒนาการของวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่ภาวะอย่างสมบูรณ์แบบจึงมักมีการพัฒนาด้วยจิตใจมากกว่าร่างกายโดยเฉพาะทางด้านเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด และปรัชญาชีวิต เป็นวัยที่ต้องการความอิสระ ต้องการพึ่งตนเองและมีแนวความคิดต่อต้านผู้ใหญ่ บางครั้งถึงกับมีการโต้เถียงกันอย่างรุนแรง มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มีรายได้ระหว่าง 3,001-5,000 บาทต่อเดือน พฤติกรรมการเปิดรับชมโทรทัศน์ของวัยรุ่นในภาคใต้ตอนล่างส่วนใหญ่ รับชมที่หอพักหรือ อพาร์ทเมนท์ จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 เปิดรับชม 3-4 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 152 คนคิดเป็นร้อยละ 38.00

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ระยะเวลาประมาณ 3-4 ชั่วโมงในแต่ละวัน จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 ในช่วงเวลาที่เปิดรับ คือช่วงค่ำ (เวลา 18.00-21.00 น.) จำนวน 190 คนคิดเป็น ร้อยละ 47.50 ซึ่งก็สอดคล้องกับ (สุदारักษ์ เนื่องชมภู, 2553) วิจัยเรื่อง ความต้องการและความพึงพอใจต่อรายการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์สาธารณะของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ว่าพฤติกรรมการรับชมรายการทางสถานีโทรทัศน์สาธารณะส่วนใหญ่ผู้ชมรายการทุกวัน โดยใช้เวลา 30 นาที -1 ชั่วโมง และ อยู่ในช่วงเวลา 18.01-22.00 น.

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชม สถานีโทรทัศน์โทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 จะเปิดรับชมคนเดียว จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 รับชมผ่านเครื่องรับโทรทัศน์ จำนวน 178 คน ร้อยละ 44.50 ประเภทรายการโทรทัศน์ที่เปิดรับชมบ่อยที่สุด คือ ละคร จำนวน 284 คน ร้อยละ 71.00 ซึ่งรายการละคร เป็นการนำเสนอเรื่องราวต่างๆผ่านตัวแสดง ซึ่งจะต้องเกิดการผสมผสานเนื้อหา ในบทบาทศิลปะการจัดฉาก แสง เสียง ตำแหน่งภาพ การลำดับภาพ โดยมีพฤติกรรมที่จะเปลี่ยนช่องขณะที่รายการไม่สนุก จำนวน 176 คน ร้อยละ 44.00 สอดคล้องกับ (สุदारักษ์ เนื่องชมภู, 2553) ว่า การชมรายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่ชมรายการจะสลับไปสลับ มากับรายการของช่องอื่น ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง วัตถุประสงค์สำคัญของเปิดรับชมละคร คือ เพื่อความบันเทิง เพื่อความบันเทิง จำนวน 356 คน ร้อยละ 89.00

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของวัยรุ่นในภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งอาจจะมีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกับในภาคอื่นและมีพฤติกรรมต่างจากวัยอื่นๆ เช่น ในเรื่องของการเปิดรับชม สถานีโทรทัศน์ หรือประเภทของรายการ

2. ควรส่งเสริม และสนับสนุนให้มีรูปแบบรายการโทรทัศน์ ประเภทรายการ ช่วง วัน เวลา ให้มีความน่าสนใจสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการศึกษาดังกล่าวไปทำการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ที่มากกว่ากลุ่มวัยรุ่นหรือในจังหวัดต่างๆทั่วทั้งประเทศ เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมและหรือเรียนรู้การเปิดรับชม รายการโทรทัศน์ได้มากยิ่งขึ้น

2. ในการวิจัยอาจจะทำการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับ การรับรู้ การใช้สื่อประเภทอื่นๆ เช่น สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อใหม่ของกลุ่มวัยรุ่น

เอกสารอ้างอิง

ภัททิรา กลิ่นเลขา. (2557) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและความต้องการรูปแบบรายการโทรทัศน์

ของคณิศการทางสายตา, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

สถิติประชากรและบ้าน.(2558) สืบค้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2558 จากเว็บไซต์

http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php

สุชา จันท์เอม (2524) จิตวิทยาสังคม, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

สุदारักษ์ เนื่องชมภู.(2553) ความต้องการและความพึงพอใจต่อรายการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์

สาธารณะของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

อรนุช เลิศจรยารักษ์. (2541) หลักการเขียนบทโทรทัศน์ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Merrill,J.C.; Lowenstein,R.L. (1971) Media,messages,and men: New perspectives in communication.New York: David Mokey Company.